

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

13. ročník, školský rok 2020/21

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* V polovici 11. storočia boli časti územia troch veľkých dnešných európskych štátov pod vplyvom islamu. Do odpoved'ového hárku správne zapíšte dnešné slovenské názvy týchto štátov.

2.* Vyberte z ponúknutých miest tri, kde boli strediská pokresťančovania západných Slovanov a zapíšte ich do odpoved'ového hárku. V ktorom z nich v 9. storočí sídlilo arcibiskupstvo? Na obrázku je súčasný stav dominanty jedného zo sídiel.

Viedeň, Salzburg, Pasov, Štajerský Hradec, Rezno, Hainburg

3.* V odpoved'ovom hárku správne doplňte nasledujúci text.

V polovici 11. storočia dobyli ... A... mesto ... B... kde sa nachádzal hrob Ježiša Krista. Preto ... C... vyzval všetkých kresťanov, aby oslobodili toto sväté miesto a vyhlásil križiacku výpravu.

4.* Vytvorte správne dvojice z udalostí a rokov, v ktorých sa stali. Správne dvojice zapíšte do odpoved'ového hárku. Bud'te pozorní, lebo jeden rok je spoločný pre dve udalosti.

a) 955	1) Veľká listina slobôd
b) 1066	2) bitka pri rieke Lech
c) 1096	3) koniec stredoveku
d) 1215	4) pád Byzantskej ríše
e) 1291	5) začiatok storočnej vojny
f) 1337	6) koniec storočnej vojny
g) 1453	7) bitka pri Hastingse
h) 1492	8) prvá križiacka výprava
	9) posledná križiacka výprava

5. * V odpoved'ovom hárku správne doplňte nasledujúci text.

Ked' sa Franská ríša rozdelila, z jej východnej časti vzniklo ...A.... a zo západnej časti vzniklo ... B...

6.* V odpoved'ovom hárku správne označte (zakrúžkujte),

či sa mohli stretnúť nasledujúce osobnosti.

a) pápež Lev I.	a hunsky vojvodca Atila
b) kráľ Hugo Kapet	a cisár Karol Veľký
c) kráľ Filip IV. Pekný	a Jana z Arku
d) kráľ Ján Bezzemok	a kráľ Alfréd Veľký
e) kráľ Oto I. Veľký	a kráľ Viliam Dobyvateľ
f) pápež Gregor VII.	a cisár Henrich IV.

7.* Vyberte z uvedených skutočností tie, ktoré správne popisujú dobu vlády francúzskeho kráľa Filipa IV. Pekného (na obrázku). Do odpoved'ového hárku zapíšte iba tie tri písmená, ktoré sú pri správnych odpovediach.

- a) vládol na prelome 13. a 14. storočia
- b) vládol na prelome 15. a 16. storočia
- c) počas jeho vlády bolo premiestené sídlo pápeža z Ríma do Paríža
- d) počas jeho vlády bolo premiestené sídlo pápeža z Ríma do Avignonu
- e) počas celej vlády podporoval rád templárov
- f) zrušil rád templárov

8.* Prečítajte si uvedený text a opravte v ňom štyri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie.

*Jana z Arku žila v 16. storočí a počas tridsaťročnej vojny **bojovala** na strane Francúzov proti Španielom. Napokon bola zajatá a ako **kacírka** s'atá.*

9.* Vyberte z uvedených skutočností tie, ktoré správne popisujú dobu anglického kráľa Viliama I. Do odpoved'ového hárku zapíšte iba tie štyri písmená, ktoré sú pri správnych odpovediach.

- a) žil v 11. storočí
- b) žil v 12. storočí
- c) dostal pomenovanie Bezzemok
- d) dostal pomenovanie Dobyvateľ
- e) bol pôvodne nórske vojvoda
- f) bol pôvodne normanský vojvoda
- g) na anglickom panovníckom dvore sa od jeho čias hovorilo prevažne anglicky
- h) na anglickom panovníckom dvore sa od jeho čias hovorilo prevažne francúzsky

10.* Prečítajte si uvedený text a opravte v ňom štyri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie..

Nemecký panovník Oto I. Veľký vládol v 9. storočí. Nepodarilo sa mu zastaviť postup staromadžarských kmeňov a v bitke pri rieke Dunaj jeho vojská prehrali.

11.* Do odpoved'ového hárku správne zapíšte štyroch z uvedených panovníkov, ktorí sa zúčastnili vojenských výprav do Svätej zeme.

Na obrázku je Oto I. Veľký

*Oto I. Veľký, Richard Levie Srdce, Oto III.,
Ludovít IX. Svätý, Filip IV. Pekný, Filip August,
Fridrich II.*

12.* Vyberte z uvedených skutočností tie, ktoré správne popisujú dobu, v ktorej žil pápež Gregor VII. Do odpoved'ového hárku zapíšte iba tie štyri písmená, ktoré sú pri správnych odpovediach.

- a) cirkevná a svetská moc sa snažili vládnuť vo vzájomnom porozumení
- b) cirkevná moc sa snažila byť nadriadenou svetskej moci
- c) bol zvolaný reformný cirkevný snem, ktorý odsúhlasil ženenie katolíckych kňazov
- d) bol zvolaný reformný cirkevný snem, ktorý odsúdil ženenie katolíckych kňazov
- e) začal sa boj o investitúru
- f) boj o investitúru skončil ešte počas života Gregora VII.
- g) Gregor VII. musel ísť na hrad do Canossy prosiť o odpustenie nemeckého cisára
- h) nemecký cisár musel ísť na hrad do Canossy prosiť o odpustenie Gregora VII.

13. V odpoved'ovom hárku správne označte (zakrúžkujte), či sa mohli stretnúť nasledujúce osobnosti. Ako pomôcku môžete využiť epitaf Mateja Bela.

a) Matej Bel	a panovníčka Mária Terézia
b) Adam František Kollár	a panovník Jozef II.
c) Jozef Karol Hell	a Matej Bel
d) Samuel Mikovíny	a panovníčka Mária Terézia

14. V odpoved'ovom hárku správne doplňte nasledujúce vety.

Matej Bel, bol označovaný ako „veľká ozdoba ...A....“.

Samuel Mikovíny, vytvoril mapy a rytiny k textu „encyklopédie“, stručne označovanej ako ...B....

Adam František Kolár, spolupracoval pri školskej ...C... v 18. storočí.

Jozef Karol Hell, bol konštruktérom ...D... čerpacích strojov.

15. Na základe krátkej charakteristiky zistíte a do odpoved'ového hárku zapíšete, o ktoré tri osobnosti francúzskych dejín sa jednalo. Stačia jej priezviská.

- a) Bol jedným z vodcov francúzskej revolúcie v roku 1789, zastával ale umiernenéjšie stanoviská a neskôr ho popravili. Na popraviske vraj povedal na adresu vodcu jakobínov: „Pôjdeš za mnou.“
- b) Bol francúzskym kráľom a mal za manželku Máriu Antoinettu, dcéru Márie Terézie.
- c) Bol strojcom revolučného teroru jakobínov a vyslúžil si prezývku „nepodplatiteľný“.

16. Vyberte z uvedených skutočností tie, ktoré správne popisujú dobu Jozefa Ignáca Martinoviča, jeho aktivity a život. Do odpoved'ového hárku zapíšete iba tie tri písmená, ktoré sú pri správnych odpovediach.

- a) nezapojil sa do hnutia uhorských jakobínov
- b) bol vodca uhorských jakobínov
- c) podľa plánov uhorských jakobínov mala z Uhorska vzniknúť federatívna republika založená na národnom princípe, ale Slovensko v nej nemalo tvoriť samostatnú správnu jednotku
- d) podľa plánov uhorských jakobínov mala z Uhorska vzniknúť federatívna republika založená na národnom princípe a aj Slovensko malo tvoriť samostatnú správnu jednotku
- e) členovia hnutia uhorských jakobínov boli po ich odhalení panovníkom omilostení
- f) členovia hnutia uhorských jakobínov boli po ich odhalení väznení a viacerí aj popravení

17. Správne zapíšete do odpoved'ového hárku, ktorá udalosť sa odohrala skôr.

- a) námorná bitka pri Trafalgare alebo „bitka národov“ pri Lipsku
- b) bitka pri Slavkove alebo Napoleonova vojenská výprava do Ruska
- c) ostreľovanie Bratislavy napoleonským vojskom alebo bitka pri Waterloo
- d) začiatok Viedenského kongresu alebo Napoleonova internácia na ostrov Sv. Heleny

Pamiatkou na ostreľovanie Bratislavy, sú aj delové gule zamurované do viacerých objektov.

18. Správne zapíšte do odpoved'ového hárku meno a poradové číslo (ak treba) ruských panovníkov, počas vlády ktorých sa stali nasledujúce udalosti.

- a) územné zisky pri delení Poľska v 18. storočí
- b) vojny proti Napoleonovi
- c) povstanie dekabristov
- d) uzavretie pre Rusko nevýhodného mieru po Krymskej vojne

19. Rozhodnite, ktoré z uvedených konštatovaní sú pravdivé, a správne to zaznačte (zakrúžkujte) do odpoved'ového hárku.

- a) Otto von Bismarck zjednotil Nemecko železom a krvou.
- b) Prusko v bitke pri Hradci Králové v roku 1866 porazili vojská habsburskej monarchie.
- c) V bitke pri Sedane v roku 1870 zvíťazili pruské vojská nad francúzskymi.

20. Správne zapíšte do odpoved'ového hárku, ktorá udalosť sa odohrala skôr.

- a) koniec sedemročnej vojny alebo Bostonské pitie čaju
- b) vyhlásenie nezávislosti USA alebo víťazstvo Američanov nad britskými vojskami

21. Správne zapíšte do odpoved'ového hárku

- a) ako sa volal posledný umelecký sloh, ktorý sa všeobecne presadil a vyznačoval sa záľubou v ornamentoch a pestrosti farieb a
- b) ktorý Čech a Slováč boli jeho významní predstavitelia (pomôžte si aj ich krstnými menami v odpoved'ovom hárku).

22. Na základe krátkej charakteristiky určte a do odpoved'ového hárku zapíšte meno aj priezvisko dvoch osobností slovenských dejín z prelomu 18. a 19. storočia.

- a) Bol vedúcou osobnosťou Slovenského učeného tovarišstva a kodifikátorom slovenského jazyka.
- b) Bol tajomníkom a pokladníkom Slovenského učeného tovarišstva a písal práce zamerané na zlepšenie hospodárenia a zvýšenie kvality života svojich farníkov.

23 . V odpoved'ovom hárku správne doplňte nasledujúce vety.

Ján Kollár, hoci bol evanjelický farár spolupracoval s katolíckymi vzdelancami, lebo sa ich usiloval získať pre myšlienku ...A... jednoty.

Pavol Jozef Šafárik časť svojho života prežil medzi jedným juhoslovanským národom, dokonca sa podieľal na založení ich národnej inštitúcie Matice ...B...

Dielo Jána Hollého bolo tak rozsiahle a medzi vzdelanými Slovákmi rešpektované, že malo vplyv aj na nasledujúcu generáciu národovcov – označovaných podľa ich vedúcej osobnosti ...C

Najväčším strašiakom pre Viedeň aj Pešť bola predstava, že Slovania v monarchii sa spoja s ...D...

Na obrázku je kostol, v ktorom pôsobil Ján Hollý.

24. Rozhodnite, ktoré z uvedených konštatovaní sú pravdivé, a správne to zaznačte (zakrúžkujte) do odpoved'ového hárku.

- a) Evanjelické lýceum, na ktorom prednášal aj Ľudovít Štúr, sa nachádzalo v Modre.
- b) Spolok Tatrín vznikol neskôr ako Ľudovít Štúr so svojimi spolupracovníkmi vytvorili nový spisovný jazyk.
- c) Slovenské národné noviny vychádzali v 19. storočí desať rokov.
- d) Hattalova reforma slovenského jazyka zaviedla používanie ypsilonu

Autori: doc. PhDr. Adriana Kičková PhD, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Anna Žideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2021

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády